

Visiedocument Gemeenschapshuizen

De raad der gemeente Bergeijk;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 februari 2019;

Gezien het advies van de commissie MZ d.d. 12 maart 2019;

Gezien de evaluatie over de periode 2016 – 2018;

Gezien het advies van de Adviesraad Sociaal Domein;

Besluit:

In te stemmen met het nieuwe visiedocument:

Visiedocument Gemeenschapshuizen.

Voorwoord

Op 17 december 2015 is het gemeenschapshuizenbeleid 2016 – 2020 vastgesteld. Tijdens de evaluatie van het gemeenschapshuizenbeleid in 2015 is besloten de huidige visie en uitgangspunten te handhaven. De visie houdt in: 'in iedere kern is een gemeenschapshuis ter bevordering van de leefbaarheid en de sociale cohesie. De gemeente is verantwoordelijk voor het gebouw, het bestuur van het gemeenschapshuis is verantwoordelijk voor de exploitatie'.

In de periode 2016 – 2018 hebben diverse overleggen plaats gevonden tussen gemeente en de besturen van de gemeenschapshuizen. Daarnaast is een evaluatie opgesteld over de periode 2016 – 2018. Uit de evaluatie en de gesprekken met de besturen is naar voren gekomen dat een visiedocument met daarin de missie, visie en afspraken door de besturen van de gemeenschapshuizen gemist wordt. In dit document wordt ingegaan op de missie en visie van de gemeente op gemeenschapshuizen en ouderensteunpunten. De ouderensteunpunten zijn in document meegenomen omdat zij – evenals de gemeenschapshuizen – een belangrijke voorziening vormen en gesitueerd zijn in 3 van de 5 kernen. Dit visiedocument is tot stand gekomen in overleg met de besturen van de gemeenschapshuizen.

Inleiding

Het behoud van de leefbaarheid in de kernen is een grote ambitie en opgave van de gemeente. Cruciaal voor het behoud van de leefbaarheid is het op peil houden van het voorzieningenniveau met aandacht voor jong en oud. In dit document wordt ingegaan op de missie en visie vanuit de gemeente op gemeenschapshuizen en ouderensteunpunten. Een visie op gemeenschapshuizen draagt eraan bij dat deze voorzieningen toekomstbestendig zijn en blijven.

De gemeenschapshuizen vormen een spilfunctie binnen onze kernen. Gemeenschapshuizen bieden een plaats aan het lokale verenigingsleven en vormen een belangrijke plek waar mensen samenkomen, elkaar ontmoeten en waar (inloop) activiteiten plaatsvinden.

Met de decentralisatie van de zorgtaken wordt ernaar gestreefd om de zorg zoveel mogelijk dicht bij inwoners te organiseren. De gemeenschapshuizen in de diverse kernen kunnen hierbij een belangrijke rol vervullen. In een tweetal kernen zijn de afgelopen twee jaar pilots uitgevoerd waarbij dagbesteding in diverse gradaties is aangeboden afhankelijk van de specifieke behoefte in de kern. Om in de toekomst te kunnen blijven voldoen aan de veranderingen in de maatschappij is het belangrijk dat de dialoog met de besturen open gevoerd wordt.

De besturen van de gemeenschapshuizen fungeren autonoom. Dit past binnen de gedachte dat het bestuur van het gemeenschapshuis het best weet wat past binnen de eigen kern en haar activiteitenaanbod hierop aan kan passen. De gemeente is verantwoordelijk voor het gebouw en heeft daarnaast een faciliterende rol en initieert de overleggen tussen de besturen van de gemeenschapshuizen. De gemeente wil de gemeenschapshuizen in de toekomst behouden en ziet een centrale rol weggelegd voor de gemeenschapshuizen binnen de kernen. De gemeente is een gesprekspartner voor de besturen van de gemeenschapshuizen en facilitator door het verstrekken van een jaarlijkse subsidie.

Terug- en vooruitblik:

In de gemeente Bergeijk zijn de volgende gemeenschapshuizen aanwezig:

Kern Riethoven: gemeenschapshuis de Rietstek

Kern Westerhoven: gemeenschapshuis de Buitengaander

Kern Luyksgestel: gemeenschapshuis Den Eijkholt

Kern 't Loo: gemeenschapshuis Terlo

Kern de Weebosch: gemeenschapshuis 't Sant

Daarnaast zijn in de gemeente Bergeijk op drie plaatsen ouderensteunpunten gesitueerd in de kernen:
Riethoven: ouderensteunpunt de Hofstek
Westerhoven: ouderensteunpunt Hoefzicht
Luykgestel: ouderensteunpunt Lucia

In kern Bergeijk 't Hof zijn daarnaast twee voorzieningen aanwezig die de gehele Bergeijkse bevolking dienen. Dit zijn:

De Kattendans: gemeenschapshuis en theaterfunctie
Aquinohuis inloop- & participatiehuis

De Kattendans en 't Aquinohuis worden in dit visiedocument niet meegenomen.

Bij de vorige evaluatie van het gemeenschapshuizenbeleid zijn nieuwe beleidskaders vastgesteld. Met de besturen van de gemeenschapshuizen zijn huur- en samenwerkingsovereenkomsten gesloten waarin concrete afspraken gemaakt zijn over onder andere de bestemming, het gebruik, exploitatie, belastingen, schade en aansprakelijkheid en het onderhoud.

Daarnaast ontvangt het bestuur van het gemeenschapshuis een jaarlijkse subsidie. In deze subsidie wordt een vergoeding gegeven voor inventaris, klein- en dagelijks onderhoud, energielasten, belasting/verzekeringen en schoonmaakkosten. De besturen van de gemeenschapshuizen overleggen daarnaast periodiek met elkaar. De gemeente faciliteert het overleg tussen de besturen en draagt zorg voor de agenda en verslaglegging.

Graag willen we in dit document kaders stellen voor de komende jaren. Het vastleggen van een missie en visie op gemeenschapshuizen geeft de besturen van de gemeenschapshuizen handvatten voor de toekomst. De stip op de horizon moet voor de besturen van de gemeenschapshuizen duidelijk zijn, evenals hoe de gemeente de rol van de gemeenschapshuizen hierin ziet.

Relatie met andere beleidsterreinen:

Het gemeenschapshuizenbeleid heeft raakvlakken met andere beleidsterreinen en het daartoe behorende beleid. Hieronder wordt dit kort toegelicht:

Beheer Openbare Ruimte & TUOB-accommodaties:

Het huidige coalitieakkoord geeft ten aanzien van het onderhoud kapitaalgoederen de volgende aanknopingspunten: Het voorzieningenniveau blijft minimaal op het huidige peil. Zelfwerkzaamheid bij onderhoud en beheer van accommodaties wordt gestimuleerd door middel van TUOB. In de huur- en samenwerkingsovereenkomsten zijn afspraken gemaakt met de gemeenschapshuizen ten aanzien van TUOB.

Wmo beleidsplan:

In het huidige Wmo beleidsplan wordt onder andere ingegaan op welzijnsvoorzieningen. Bij welzijnsvoorzieningen wordt onderscheid gemaakt tussen voorzieningen met een algemene functie en voorzieningen met een specifieke functie. Voorzieningen met algemene functies richten zich (in beginsel) op de gehele bevolking. Zij bieden faciliteiten aan voor iedereen. Hiertoe kunnen de gemeenschapshuizen/ouderensteunpunten gerekend worden. Gemeenschapshuizen en ouderensteunpunten kunnen vanuit deze functie een belangrijke bijdrage leveren aan de opgave van het sociaal domein.

Welzijnssubsidiebeleid:

In het welzijnssubsidiebeleid wordt ingegaan op de speerpunten van het college ten aanzien van subsidies. De besturen van de gemeenschapshuizen ontvangen jaarlijks subsidie van de gemeente. Het subsidiedoel is dat deze subsidie wordt ingezet om een bijdrage te leveren aan de instandhouding van het gemeenschapshuis als voor iedereen toegankelijke en multifunctionele voorziening per kern die zich in haar doelstelling onder meer richt op:

- Het verenigingsleven;
- De ontmoeting op laagdrempelige wijze;
- De opbouw en onderhoud van een sociaal netwerk ter bevordering van de sociale cohesie en leefbaarheid in der kernen;
- Inloopactiviteiten.

Missie

De gemeenschapshuizen en ouderensteunpunten worden beschouwd als het hart van de lokale gemeenschap, waar inwoners elkaar ontmoeten en waar diverse activiteiten plaats vinden.

De missie van de gemeente op gemeenschapshuizen en ouderensteunpunten is als volgt:

"Iedere kern beschikt over tenminste één gemeenschapsvoorziening (gemeenschapshuis/ouderensteunpunt) welke sterk gepositioneerd is binnen de kern. Deze voorziening biedt plaats aan verenigingen en is een plaats waar laagdrempelige (inloop)activiteiten ontplooid worden en waar sociale cohesie plaats vindt."

Toelichting:

De gemeenschapshuizen/ouderensteunpunten vormen centrale ontmoetingsplaatsen in de kernen van de gemeente Bergeijk. Deze voorzieningen zijn toegankelijk voor iedereen en worden als erg waardevol ervaren.

Afhankelijk van de lokale situatie wordt aan deze missie invulling gegeven door te streven naar:

- A. Een gemeenschapsvoorziening waar de lokale gemeenschap zich thuis voelt, zich kan ontspannen, elkaar kan ontmoeten en waar activiteiten plaatsvinden.
- B. Een gemeenschapsvoorziening welke naar eigen inzicht en toegespitst op de kern door het bestuur wordt geëxploiteerd;
- C. Een gemeenschapsvoorziening welke aan de landelijke richtlijnen en eisen voldoet;

Toelichting:

- A. Criteria waaraan getoetst kan worden of de gemeenschapsvoorziening (ouderensteunpunt/gemeenschapshuis) als aantrekkelijk wordt ervaren: bezettingsgraad, goede bereikbaarheid, veiligheid, gastvrijheid, aanbod activiteiten.
- B. De rol van de gemeente is faciliterend. Het bestuur van de gemeenschapsvoorziening is verantwoordelijk voor de exploitatie en de programmering. De gemeente initieert periodiek een overleg waar alle besturen aansluiten. De gemeenschapsvoorziening ontvangt jaarlijks een subsidie.
- C. Het bestuur van de gemeenschapsvoorziening (gemeenschapshuis/ouderensteunpunt) is gehouden aan landelijke wet- en regelgeving. Het bestuur is zelf verantwoordelijk voor wettelijk verplichte taken zoals onder andere de risico-inventarisatie & evaluatie, bedrijfshulpverlening

Visie

In onderstaande visie wordt ingegaan op het toekomstperspectief op basis van een compleet beeld van de huidige situatie en gewenste doelstellingen

De visie van de gemeente op gemeenschapshuizen en ouderensteunpunten is als volgt:

“De gemeente Bergeijk streeft ernaar om de kwaliteit van voorzieningen van de diverse kernen op een hoog niveau te houden. Het in stand houden van een leefomgeving waarin mensen elkaar ontmoeten, waar activiteiten plaats vinden en waar plaats is om lokale initiatieven te ontplooiën is hierbij van groot belang. Centraal in deze visie staan gemeenschapsvoorzieningen (de gemeenschapshuizen en ouderensteunpunten) als ontmoetingsplaats voor burgers en verenigingen waar activiteiten worden georganiseerd en waar plaats is voor de ontplooiing en uitvoering van nieuwe initiatieven.”

De gemeente is samen met haar inwoners verantwoordelijk voor de leefbaarheid in de diverse kernen van de gemeente Bergeijk. Gemeenschapshuizen en ouderensteunpunten zijn van onmisbare waarde en leveren een belangrijke bijdrage aan het behoud van de leefbaarheid en vormen daarnaast een belangrijke schakel in de sociale infrastructuur.

Om bovenstaande visie te realiseren zijn onderstaande uitgangspunten benoemd:

- Elke kern beschikt over een op maat van de betreffende kern toegesneden gemeenschapsvoorziening met voldoende ruimtescapaciteit om nu en in de toekomst onderdak te bieden aan activiteiten van het verenigingsleven, zorg- en welzijnsinstellingen en overige partijen welke dienstbaar zijn aan de lokale gemeenschap;
- De gemeenschapshuizen/ouderensteunpunten nemen een voorname rol in als voorliggende voorziening en leveren hiermee een bijdrage aan de opgaven van het sociaal domein. Voorbeelden hiervan: het verenigingsleven voor jeugd en de dagbesteding in Riethoven en Westerhoven.
- De gemeenschapshuizen/ouderensteunpunten vormen een plaats waar personen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen werken en/of participeren;
- De gemeenschapshuizen/ouderensteunpunten vormen nu en in de toekomst het hart van de lokale gemeenschap, waar het overgrote deel van de lokale, sociale, culturele, sportieve en maatschappelijke activiteiten en ontmoetingen plaatsvinden;
- Door de beschikbaarheid van een representatief onderkomen ontstaat een prettige locatie waarin diverse partijen elkaar ontmoeten, het lokaal organiserend vermogen wordt gestimuleerd en alle betrokken partijen worden uitgedaagd om samen te werken;
- Besturen van gemeenschapshuizen zoeken continu afstemming met gebruikers, vrijwilligers en anderen om vraag en aanbod zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten en een zo efficiënt mogelijke exploitatie en bezettingsgraad te realiseren;
- Het gemeenschapshuis/ouderensteunpunt is het thuishonk voor alle basisvoorzieningen welke van belang zijn voor de inwoners van de kern;
- Elk gemeenschapshuis/ouderensteunpunt wordt de mogelijkheid geboden om in te spelen op behoefte binnen de eigen kern, de dorpsondersteuner neemt een voorname rol in als verbinder en spin in het web;

Om de visie te realiseren heeft de gemeente voor de kernen met een ouderensteunpunt en een gemeenschapshuis 1 aanvullende eis om de samenwerking en synergie te bevorderen:

- Gemeenschapshuizen en ouderensteunpunten binnen 1 kern fungeren op termijn onder 1 bestuur. Dit geldt voor de kernen waar zowel een gemeenschapshuis als ouderensteunpunt gesitueerd is.

Kernwaarden:

Dit visiedocument kan samengevat worden in de volgende kernwaarden:

Kwaliteit, maatwerk en wendbaarheid:

- De kwaliteit van de gemeenschapsvoorzieningen staat hoog in het vaandel. Het onderhoud van de gemeenschapsvoorzieningen nu en in de toekomst is en blijft van een goed niveau. Daarnaast wordt continu een dialoog onderhouden met de besturen.
- Iedere kern is uniek en daar zijn we trots op. Het bestuur van ieder gemeenschapshuis/ouderensteunpunt weet het beste wat leeft in iedere kern en kan hierop inspelen. Het toepassen van maatwerk speelt hierbij een grote rol.
- De gemeenschapsvoorziening is onderdeel van een veranderende wereld, het inspelen op veranderingen, lokale behoeften en het aangaan van nieuwe experimenten vraagt om wendbaarheid van de besturen en gemeente.

Afspraken:

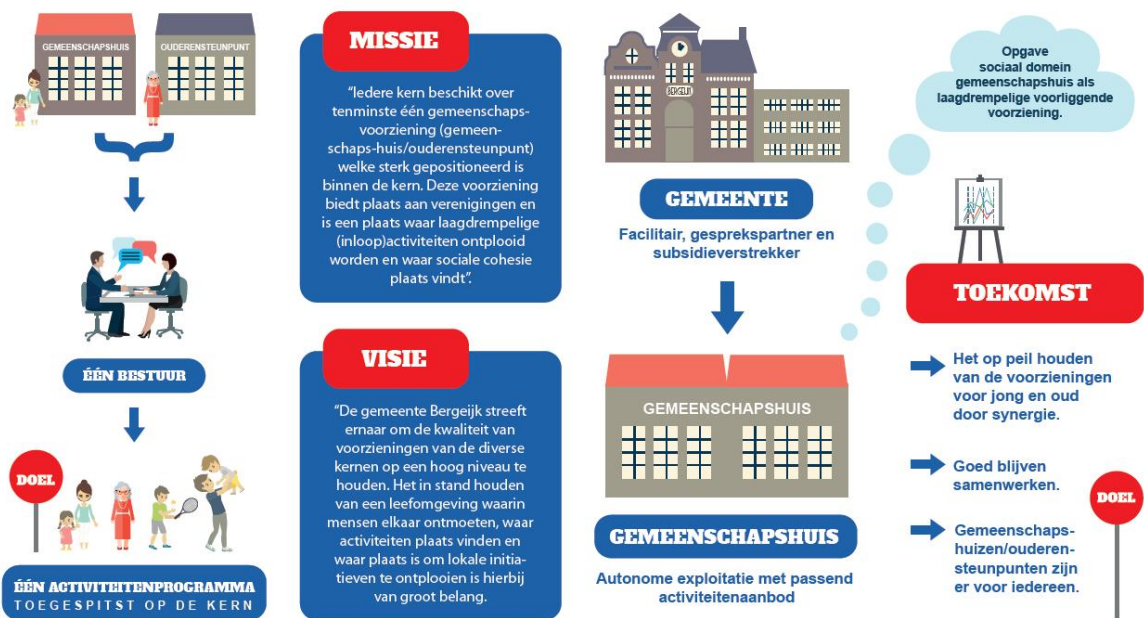
1. Gestreefd wordt om de synergie tussen besturen die zich inzetten voor de lokale gemeenschap (in een kern) te optimaliseren;
2. Gemeenschapshuizen en ouderensteunpunten in een kern werken intensief samen;
3. Er wordt naar gestreefd om kernen met een gemeenschapshuis en ouderensteunpunt op korte termijn onder 1 bestuur te brengen met 1 gemeentelijke subsidiestroom;
4. Het gemeenschapshuis wordt naar inzicht van het bestuur geëxploiteerd;
5. Tussen het bestuur en de gemeente zijn huur- en samenwerkingsovereenkomsten gesloten die strikt nageleefd worden;
6. Het bestuur van het gemeenschapshuis is verantwoordelijk voor het adequaat beheer van het gemeenschapshuis. Adequaats beheer bestaat uit een inhoudelijke, accommodatiegerichte, financiële en toekomstgerichte component;
7. Gemeenschapshuizen/ouderensteunpunten bieden onderdak voor het lokaal organiseren van activiteiten gericht op diverse doelgroepen;
8. Gemeenschapshuizen/ouderensteunpunt experimenteren met nieuwe vormen van activiteiten en/of dagbesteding. De dorpsondersteuner kan als spin in het web hierbij betrokken worden;
9. Het bestuur van het gemeenschapshuis/ouderensteunpunt stemt frequent af met haar gebruikers of het reguliere aanbod nog aansluit bij haar behoeften;
10. Jaarlijks voor 1 mei overlegt het bestuur van het gemeenschapshuis een jaarrekening en een begroting conform een voorgeschreven format;
11. Indien de exploitatie van het gemeenschapshuis onder druk staat neemt het bestuur van het gemeenschapshuis zo spoedig mogelijk contact op met de gemeente;
12. Jaarlijks vindt een overleg over de jaarrekening en het jaarverslag plaats tussen de gemeente en het gemeenschapshuis/ouderensteunpunt;
13. Er vindt periodiek overleg plaats tussen de besturen van de gemeenschapsvoorzieningen en de gemeente. De gemeente initieert en faciliteert dit overleg;
14. Het bestuur van het gemeenschapshuis is verantwoordelijk voor: de programmering, de wettelijke veiligheidsaspecten, inventaris, klein- en dagelijks onderhoud en het overleggen van een sluitende exploitatie. De gemeente is verantwoordelijk voor het gebouw;
15. Sleutelbeheer wordt toegepast bij alle gemeenschapshuizen;
16. Het bestuur van het gemeenschapshuis/ouderensteunpunt zet zich in om vrijwilligers te werven en in te zetten;
17. Het bestuur van het gemeenschapshuis ontvangt jaarlijks een subsidie voor de instandhouding. Jaarlijks wordt een inventarisbijdrage overgemaakt gebaseerd op het aantal m², een bedrag voor overige huisvestingslasten en een bedrag voor dagelijks- en klein onderhoud;
18. Het jaarlijks overleggen van een sluitende begroting is het uitgangspunt;
19. Het bestuur van het gemeenschapshuis ontvangt jaarlijks een subsidie voor het organiseren van laagdrempelige inloopactiviteiten zodat iedere inwoner sociale contacten kan leggen in het gemeenschapshuis.

Infographic

BergeijkSTUUR

gemeenschapshuizen

KWALITEIT, MAATWERKEN EN WENDBAARHEID

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Bergeijk van 28 maart 2019.

De gemeenteraad,
 Namens deze,
 J.M.van Dongen-Hermans
 Griffier
 A. Callewaert-de Groot
 Voorzitter